

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 13 ΜΑΪΟΥ 1927

ΠΡΟΕΔΡΙΑ Φ. ΝΕΓΡΗ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἀνάγνωσιν ἐπιστολῆς τοῦ κ. Υπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἀγγέλλοντος τὸν πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας διορισμὸν τοῦ κ. Γ. Οἰκονόμου ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐν Βρυξέλλαις Διεθνῆ Ἐνωσιν τῶν Ἀκαδημιῶν ἀποφασίζεται ὅπως ἀνατεθῇ εἰς αὐτὸν ὡς μέλος τῆς Ἀκαδημίας καὶ ταύτης ἡ ἀντιπροσωπεία.

ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΘΙΜΩΝ

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς περὶ περισυλλογῆς ἑλληνικῶν ἔθιμων ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Δ. Παπούλια ὁ κ. Γ. Χατζιδάκις προτείνει ὅπως ἡ Ἀκαδημία καλοῦσα εἰς συνεργασίαν καὶ τὰ ἀρμόδια ἐπιστημονικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ σωματεῖα ἀναλάβῃ τὴν συλλογήν, διάσωσιν καὶ μελέτην τοῦ ἔθνους λαογραφικοῦ θησαυροῦ ἐν γένει δστις κινδυνεύει νὰ περιπέσῃ εἰς λήθην. Ἀποφασίζεται ὅπως ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως κληθῶσιν εἰς κοινὴν εἰδικὴν συνεδρίαν ἡ τάξις τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν καὶ ἡ τῶν Ἡθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἵνα μελετήσωσι καὶ κανονίσωσι τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς προτάσεως ταύτης.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ὑπὸ μελῶν τῆς Ἀκαδημίας γίνονται αἱ ἔξῆς ἀνακοινώσεις:

Δ. ΠΑΠΟΥΛΙΑ: Ἐλληνικῶν ἔθιμων περισυλλογή.*

Γ. ΡΕΜΟΓΝΑΟΥ: Περὶ τοῦ μέτρου τῶν πλειονοτίμων ἀναλυτικῶν συναρτήσεων.*

Κ. ΜΑΛΤΖΟΥ: Περὶ διατονικῶν κλιμάκων.*

Ι. Χ. ΠΟΛΙΤΟΥ: Περὶ τῆς παρουσίας Ἀλιφίλου τῆς Παραφυλλοειδοῦς.*

Γ. ΦΩΚΑ: Σφυγμομανομετρικὰ ἔρευναι κατὰ τὴν ἐγχείρησιν τοῦ Leriche.*

Ὑποθάλλονται αἱ ἔξῆς ἀνακοινώσεις μὴ μελῶν τῆς Ἀκαδημίας:

ΣΠ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ἐπὶ τῶν διαφορικῶν ἐξισώσεων, ὃν ποδληθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ρεμούγδου.*

Θ. ΒΑΡΟΠΟΥΛΟΥ: Περὶ τῶν πλειονοτίμων συναρτήσεων, ὃν ὁ ἀριθμὸς τῶν κριτικῶν σημείων εἶναι πεπερασμένος, ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Μαλτέζου.*

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Αἱ δημοσιεύσμεναι ἀνακοινώσεις σημειεύνται διὰ *

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΘΙΜΩΝ ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ

ΥΠΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΠΠΟΥΛΙΑ

‘Η σπουδαιότης τῶν ἔθίμων διὰ τὴν ἴστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ, ἵδια δὲ διὰ τὴν ἴστορίαν τοῦ δικαίου, κατενοήθη πρὸ πολλοῦ, ἢ δὲ περισυλλογὴ αὐτῶν ἀπετέλεσεν ὑποκείμενην ἰδιαιτέρας μερίμνης οὐ μόνον ἐπιστημόνων καὶ ἐπιστημονικῶν ἐταιρειῶν, ἀλλὰ καὶ Ἀκαδημιῶν καὶ Κυβερνήσεων, ἔξακολουθεῖ δ’ ἔτι καὶ νῦν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐν ἔτει 1922 ἐκδοθέντος ἔργου τοῦ K. TAGANYI τοῦ ἐπιγραφομένου *Lebende Rechtsgewohnheiten und ihre Sammlung in Ungarn*.

Ἐν Ἑλλάδι τὴν περισυλλογὴν τῶν εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιων ἀναφερομένων ἔθίμων ἀπετέλεσε, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀντιβασιλείας τοῦ Ὀθωνος, δὲ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς MAURER, ἀφοῦ προηγουμένως προεκάλεσε διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τὴν εἰς τὰς κατὰ τόπους δικαστικὰς καὶ διοικητικὰς ἀρχὰς ὑποθολὴν ἐρωτημάτων περὶ τοῦ ἐν ταῖς οἰκείαις περιφερείαις κρατοῦντος ἐφ' ὅρισμένων θεμάτων δικαίου. Τὰς ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τούτων ἀπαντήσεις συλλέξας ἐδημοσίευσεν δὲ MAURER ἐν γερμανικῇ μεταφράσει ἐν τῷ α' τόμῳ τοῦ ἔργου αὐτοῦ τοῦ ἐπιγραφομένου *Das Griechische Volk* (σ. 219 ἐπ.), μεθ' δὲ δὲ ΚΑΛΛΙΓΑΣ, ἀναθεωρήσας αὐτὰς ἐκ τῶν πρωτούπων, περιλαβὼν δὲ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ MAURER παραλειφθείσας, κατέταξε μεθοδικῶς ἐν ἰδιαιτέρᾳ μελέτῃ, δημοσίευθείσῃ ἐν ἔτει 1847 ἐν τῷ γ' τόμῳ τοῦ *Εύρετηρίου* τῆς ἐλληνικῆς νομολογίας (σ. 273) καὶ ἀναδημοσίευθείσῃ ἐν *Μελέταις καὶ Λόγοις* τόμ. 1 (1889) σ. 187 ἐπ., καὶ τέλος δὲ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ἀπαντα τὰ πρωτότυπα περισυλλέξας ἔξεδωκεν αὐτὰ τῷ 1853 ἐν ἵδιψ βιβλίῳ, ὑπὸ τὸν τίτλον *Συλλογὴ τοπικῶν τῆς Ἑλλάδος συνηθεῶν*.

Τῶν ἔθίμων τούτων ἡ ἀξία διὰ τὴν ἴστορίαν τοῦ ἐλληνικοῦ δικαίου εἶναι σπουδαιοτάτη, καθόσον ἀποδεικνυομένου ὅτι τινὲς μὲν τῶν ἐν αὐτοῖς κανόνων ἀνάγονται μέχρι τοῦ βυζαντιακοῦ δικαίου ἔτεροι δὲ καὶ πέραν τούτου μέχρι τοῦ δικαίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τέλος ἀλλοι διερχόμενοι δι' ἀμφοτέρων τῶν περιόδων τούτων βαίνουσι μέχρι τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ δικαίου, ἔνθα τὸ πρῶτον ἀναφαίνονται, συναποδείκνυται ἡ τε αὐτοτέλεια τοῦ ἐλληνικοῦ δικαίου καὶ ἡ ἐνότης τῆς ἴστορίας αὐτοῦ κατὰ τὰς διαφόρους περιόδους τῆς ἴστορίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ὡς διεξοδικώτερον διέλαθον ἐν τῇ διατριβῇ μου τῇ ἐπιγραφομένῃ Τὸ ἐλληνικὸν ἀστικὸν δίκαιον ἐν τῇ ἴστορικῇ αὐτοῦ ἔξελίξει (1912) καὶ συντόμως ἀνεκοίνωσα ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1912 συνελθόντι ις διεθνεῖ συνεδρίψ τῶν Ἀνατολιστῶν.

Ἡ ὑπὸ τοῦ MAURER γενομένη ἐργασία παρέμεινε μοναδική, ἔκτοτε δὲ οὐ μόνον διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ἀναπτύξεως ἔθίμων ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν περι-

συλλογήν τῶν ἐν Τουρκίᾳ παρὰ τοῖς αὐτόθι "Ελλησιν ἵσχυόντων οὐδεμίᾳ κατεβλήθη ἐνέργεια, μάτην δ' ἔξ αφορμῆς τῆς προσαρτήσεως τῷ ἑλληνικῷ κράτει νέων χωρῶν ἀνεκινήθη ἐν ἔτει 1913 τὸ ζήτημα ὥπ' ἐμοῦ, ποιησαμένου τὴν προσήκουσαν πρὸς τὸ Υπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης εἰσήγησιν. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν ἐγένετο μέχρι τοῦδε, δύναται καὶ δρεῖτε νὰ γίνῃ νῦν διὰ τῆς Ἀκαδημίας, ἡς μάλιστα ὁ δργανισμὸς ῥητῶς ἐν ἀρθρῷ 94^ο ἀναφέρει ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῆς τὴν περισυλλογὴν καὶ σπουδὴν τῶν ἔθμων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου σκοπεῖ νὰ προαγάγῃ ἢ προκειμένη ἀνακοίνωσις.

Καὶ ἡ μὲν παρακολούθησις τῆς ἐμφανίσεως νέων ἔθμων θὰ ἡδύνατο κατὰ μέγα μέρος νὰ συντελῆται διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων, τῶν ἀναφερομένων εἰς ἐφαρμογὴν ἐθιμογενοῦς δικαίου. Τοῦ ὑπάρχοντος διμως ἢ ὑπάρχαντος ἐθιμικοῦ ὄλικοῦ ἢ περισυλλογὴ δὲν εἶναι οὕτω εὐχερής διὰ τε τὴν ἔκτασιν τῆς περισυλλογῆς καὶ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν καὶ τήρησιν τοῦ καταλλήλου πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς τρόπου.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν ἔκτασιν παρατηροῦμεν ὅτι πρέπει νὰ συναχθῶσι τὰ ἔθιμα τῶν ἀπὸ τῶν βαλκανικῶν πολέμων καὶ ἐφεξῆς προσαρτηθεισῶν τῷ ἑλληνικῷ κράτει χωρῶν, ἥτοι τῆς Μακεδονίας, Δυτικῆς Θράκης, Ἡπείρου καὶ τῶν νήσων, πλὴν διμως τούτων ἢ περισυλλογὴ πρέπει νὰ περιλάβῃ καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ασίας, ἔτι δὲ καὶ τὰ τῶν τῆς Ανατολικῆς Θράκης, τῆς Δωδεκανήσου καὶ τῆς Κύπρου.

Ὑπολείπεται ἡ ἔξετασις τοῦ τρόπου τῆς περισυλλογῆς. Καὶ ἐφόσον μὲν πρόκειται περὶ ἔθιμων καταγραφέντων ἥδη ἐν οἷς ἵσχουσαν τόποις, ἀνάγκη συγκεντρώσεως πάντων τῶν σχετικῶν στοιχείων γραπτοῦ δικαίου τῶν ἔθιμων. Ἀλλὰ καὶ ἔξ ἄλλων ἐγγράφων πηγῶν θὰ ἡδύναντο νὰ συναχθῶσι μαρτυρίαι περὶ ὑπάρχεως ἔθιμων, ἥτοι ἐκ τῶν βιβλίων καταγραφῆς συμβολαίων ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων τὴν σύνταξιν αὐτῶν· ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς νομολογίας τῶν πατριαρχικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων.

Δυσχερεστέρα εἶναι ἡ περισυλλογὴ τοῦ μὴ περιλαμβανομένου ἐν γραπτοῖς μνημείοις ἐθιμικοῦ ὄλικοῦ. Ἐπείγει δὲ λίαν ἡ περισυλλογὴ αὐτῆς, καθόσον πλείστων ἔθιμων ἡ ἀνάμνησις κινδυνεύει νὰ ἐκλείψῃ, μάλιστα δ' ἐὰν ταῦτα εἶναι ἀσυμβίθαστα πρὸς τὸ νέον νομοθετικόν καθεστώς, ὥφ' ὅ ὑπήχθησαν οἱ πληθυσμοί, ἐφ' ὧν ἵσχουσαν ἐκεῖνα. Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς περισυλλογῆς ταύτης ἐπιδάλλεται ἡ σύνταξις ἐρωτημάτων, ἀτινα θέλουσιν ἀπευθυνθῆ πρὸς ἀρχὰς ἢ πρόσωπα, ἀτινα εἴτε ἐκ τῆς παρούσης ἢ τῆς ἐν τῷ παρελθόντι θέσεως αὐτῶν ἐνδείκνυνται πρὸς παροχὴν τῶν σχετικῶν πληροφοριῶν. Ἐν τῷ προσδιορισμῷ διμως τῶν ἐρωτημάτων ἐκάστων μεγάλη προκύπτει δυσχέρεια, ἐφόσον ἀδύνατος τυγχάνει ἡ ἐκ τῶν προτέρων ἐξακρίβωσις ἀπασῶν τῶν

περιπτώσεων, ἐφ' ὃν θὰ ἡδύνατο γὰρ ὑπάρξη ἀπάντησις, ἐξ τῆς θὰ συνήγετο γὰρ ἐν ὥρισμένῳ τινὶ τόπῳ ὑπαρξίᾳ ὥρισμένου ἔθιμου. Τοῦτο ἰδίᾳ συμβαίνει ἐπὶ ζητημάτων τοῦ διοικητικοῦ δικαίου τῶν ἐλληνικῶν κοινοτήτων, εἴτε δὲ καὶ ἐπὶ ζητημάτων τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων ἐμπραγμάτου, ἀτινα εἰςέφευγον τῶν δρίων τῆς αὐτονομίας, καίτοι καὶ ἐπ' αὐτῶν δὲν ἀποκλείεται τὸ ἔθιμον, ἐφόσον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ δὲν ἀντετάσσετο γὰρ ἐπεδείκνυεν ἀδιαφορίαν γὰρ ἀρχουσα εἶσουσία. Καὶ ἐπὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὸ ἐμπράγματον ἐπὶ κινητῶν δικαίων καὶ εἰς τὸ ἐνοχικὸν συμβαίνει τὸ αὐτό, ἀλλ' ἐν γῆσσον μέτρῳ, καθόσον τὸ δυνατὸν τῆς δράσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν γὰρ ἀλλων ἐλληνικῶν τοπικῶν δικαστηρίων ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς διαιτησίας κατέλιπε τὸ πεδίον ἐλεύθερον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἔθιμιοῦ δικαίου. "Οθεν πρὸς περισυναγωγὴν καὶ ὄλικοῦ μὴ δυναμένου νὰ ὑποδειχθῇ δι' ἐρωτημάτων, εἴτε δὲ πρὸς πληρέστερον ἔλεγχον τῶν εἰς τὰ ἐρωτήματα ἀνταποκρινομένων ἀπαντήσεων ἀπαραίτητος τυγχάνει καὶ ἐπιτόπιος ἔρευνα, ἰδίᾳ δὲ προσωπικὴ ἐπικοινωνία μετὰ τῶν προσώπων ἐκείνων, παρ' ὃν θέλουσι κατὰ τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα ζητηθῆ ἀν σχετικὴ πληροφορία.

'Ἐκ τῶν λεχθέντων συνάγεται διτι τὸ περιεχόμενον τῶν ἐρωτημάτων κατὰ μέγα μὲν μέρος ἀφορᾷ εἰς τὸ οἰκογενειακὸν καὶ κληρονομικὸν δικαίων, ἐν γῆσσοι δὲ μοίρᾳ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐμπράγματον καὶ εἰς τὸ ἐνοχικόν. Τὰ ἐρωτήματα δὲ ταῦτα συστηματικῶς κατατασσόμενα δύνανται νὰ διατυπωθῶσιν ὡς ἙἜῆς:

A'. Ἀνηλικότης.

1. Ἄπὸ τίνος ἡλικίας θεωρεῖται ἀρχομένη γὰρ ἐνηλικότης;
2. Διακρίνονται οἱ ἀνήλικοι εἰς ἀνήδους καὶ ἐφήδους καὶ τίς γὰρ πρὸς δικαιοπράξιαν ἵκανότης ἐκατέρων ἀν εἶναι ἀρρενες γὰρ ἀν εἶναι θήλεις;

B'. Μνηστεία.

3. Εἴθισται οἱ γονεῖς καὶ πρὸ τῆς ἐφηδότητος νὰ μνηστεύωσι τὰ ἔαυτῶν τέκνα;
4. Εἴθισται ἐπὶ συστάσεως μνηστείας νὰ δίδεται ἀρραβὼν μόνον ὑπὸ τοῦ μνηστηρος γὰρ καὶ ὑπὸ τῆς μνηστῆς καὶ εἰς τὶ συνίσταται οὕτος;
5. Τίς γὰρ τοῦ ἀρραβῶνος λυθείσης τῆς μνηστείας α') θανάτῳ τοῦ ἑτέρου τῶν μεμνηστευμένων γὰρ κοινῇ αὐτῶν συναίνεσι; β') μονομερῶς ὑπὸ τοῦ ἑτέρου ἀνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας; γ') μονομερῶς ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, ἀλλ' ἐνεκα δεδικαιολογημένης αἰτίας;
6. Ὁ ἀδικαιολογήτως ἀφιστάμενος τῆς μνηστείας ὑποχρεοῦται νὰ καταδάλῃ τῷ ἑτέρῳ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀδικαιολογήτου λύσεως τῆς μνηστείας προσγενομένην αὐτῷ προσδολήν;

Γ'. Γάμος.

7. Κατὰ τίνα ήλικίαν ἔρχονται συνήθως εἰς γάμον οἱ ἄνδρες καὶ κατὰ τίνα αἱ γυναῖκες;

8. Ἐάν δὲ γάμος ἐπετεύχθη διὰ παρενθέτου προσώπου (προξενητοῦ) δικαιοῦται αὐτὸς εἰς ἀμοιβήν; παρὰ τίνος καταβάλλεται αὕτη καὶ ποῖον τὸ ἀνώτατον αὐτῆς ὅριον;

9. Ἐχει δὲ ἔγγαμος γυνὴ ἀπόλυτον ἴκανότητα πρὸς σύναψιν δικαιοπραξίας, ἵδια δανείου, ἀπαλλοτριώσεως ἐξωπροίκου κινητοῦ ἢ ἀκινήτου, ἢ δεῖται πρὸς τοῦτο τῆς συναινέσεως τοῦ συζύγου;

Δ'. Περιουσιακὰ τῶν συζύγων σχέσεις.

10. Ἐπέρχεται διὰ τοῦ γάμου μεταβολὴ τις εἰς τὰς περιουσιακὰς τῶν συζύγων σχέσεις, ἢ ἐξακολουθεῖ ἀμετάβλητος ἢ πρὸ τοῦ γάμου κατάστασις;

11. Τὴν διαχείρισιν καὶ ἐπικαρπίαν τῆς ἐξωπροίκου περιουσίας τῆς γυναικὸς ἔχει αὐτοδικαίως ὁ σύζυγος ἢ μόνον ἐὰν παραχωρηθῇ αὐτῷ ὑπὸ τῆς συζύγου;

12. Εἴθισται κατὰ τὴν σύγαψιν τοῦ γάμου γὰρ δίδηται προὶξ εἰς τὸν ἄνδρα ἢ μήπως εἴθισται ὁ ἀνήρ νὰ καταβάλῃ τι εἰς τὸν πατέρα, τὴν μητέρα, ἢ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς γυναικός;

13. Εἶνε δὲ πατήρ ὑπόχρεος πρὸς σύστασιν προικός; Ἀποθανόντος ἢ ἀπόρου ὅντος τοῦ πατρὸς ὑποχρεοῦται πρὸς σύστασιν προικὸς ἢ μήτηρ, οἱ ἀνιόντες ἢ οἱ ἀδελφοί, καὶ κατὰ τίνα σειράν;

14. Πῶς κανονίζεται τὸ μέτρον τῆς προικός; μήπως ὑπάρχει προτίμησις ὡς πρὸς τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα, διδομένης αὐτῇ ἀπάσης ἢ τοῦ πλείστου τῆς περιουσίας τοῦ πατρός, ἢ μήπως εἴθισται νὰ λαμβάνῃ αὕτη ὡς προτίκα τὴν προτίκα τῆς μητρὸς αὐτῆς;

15. Ἐν τίνι συνίσταται συνήθως τὸ ἀντικείμενον τῆς προικός; ἐν τῇ οἰκοσκευῇ καὶ τῷ ἰματισμῷ τῆς γυναικός, ἢ πλὴν τούτων δίδονται ὡς προὶξ καὶ ἀκίνητα, ἔτι δὲ καὶ χρήματα;

16. Τίς θεωρεῖται συνεστῶτος τοῦ γάμου κύριος τῆς προικός, ὁ ἀνήρ, ἢ οὗτος καὶ ἡ γυνή, ἢ μόνον ἡ γυνή;

17. Ἐπιτρέπεται ἡ συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀπαλλοτρίωσις τῆς προικὸς καὶ ὑπὸ τίνας προϋποθέσεις;

18. Εἰς τίνα περιέρχεται ἡ προὶξ λυθέντος τοῦ γάμου θανάτῳ τοῦ ἄνδρός, ἢ διαζυγίῳ ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ προκληθέντι;

19. Λυθέντος τοῦ γάμου θανάτῳ τῆς γυναικὸς εἰς τίνα περιέρχεται ἡ προὶξ ὑπαρχόντων τέκνων καὶ εἰς τίνα μὴ ὑπαρχόντων τέκνων;

20. Τίς ἡ τύχη τῆς προικὸς λυθέντος τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικὸς προκληθέντος;

21. Ὁ προτικα λαμβάνων ἀνὴρ εἴθισται νὰ συνιστῷ ὑπὲρ τῆς γυναικὸς πρόγαμον δωρεάν; ποῖον τὸ μέτρον αὐτῆς, τίνα τὰ ἐπ' αὐτῆς δικαιώματα τοῦ ἀνδρὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ τίς ἡ τύχη αὐτῆς, λυθέντος τοῦ γάμου ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω ἐν 18–20 ἀναφερομένων λόγων;

22. Εἴθισται ἡ ὑπὸ τοῦ συζύγου καταδίλῃ τῇ μετ' αὐτοῦ συζευγνυμένη παρθένῳ δώρου τινὸς διὰ τὴν τιμὴν τῆς παρθενίας αὐτῆς (θεώρητρον); ποῖον τὸ μέτρον αὐτοῦ καὶ τίνα τὰ ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματα τῆς γυναικὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ μετὰ τὴν λύσιν αὐτοῦ;

23. Εἴθισται ἡ ὑπὸ τῆς χήρας καταδίλῃ τῷ μετ' αὐτῆς συζευγνυμένῳ ἀγάμῳ δώρου τινὸς (παλλικαριάτικον); ποῖον τὸ μέτρον αὐτοῦ καὶ τίνα τὰ ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματα τοῦ λαβόντος, συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ μετὰ τὴν λύσιν αὐτοῦ;

Ε'. Πατρικὴ ἔξουσία.

24. Τὴν πατρικὴν ἔξουσίαν ἐνασκεῖ μόνος ὁ πατὴρ ἢ σὺν αὐτῷ καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἐν τίνι μέτρῳ;

25. Ἡ εἰς τὸ ὑπὸ πατρικὴν ἔξουσίαν διατελοῦν τέκνον περιερχομένη ἐκ δωρεᾶς ἢ κληρονομίας περιουσίαν ἀνήκει τῷ πατρὶ ἢ τῷ τέκνῳ, ἐὰν δὲ ἀνήκῃ αὐτῷ τότε τίνα τὰ ἐπ' αὐτῆς δικαιώματα τοῦ πατρός;

26. Τὰ ὑπὸ τοῦ τέκνου τοῦ διατελοῦντος ὑπὸ πατρικὴν ἔξουσίαν ἰδίῳ καμάτῳ κτώμενα ἀνήκουσι τῷ πατρὶ ἢ τῷ τέκνῳ, ἐὰν δὲ ἀνήκωσιν αὐτῷ τότε τίνα τὰ ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα τοῦ πατρός;

27. Ἐρχομένου τοῦ υἱοῦ εἰς γάμον εἴθισται ὁ πατὴρ νὰ παρέχῃ αὐτῷ οἰκοσκευὴν ἢ οἰκίαν πρὸς ἐγκατάστασιν ἢ ἄλλο τι περιουσιακὸν ἀντικείμενον καὶ τίς ὁ νομικὸς χαρακτὴρ τῆς τοιαύτης παροχῆς;

28. Ἀποθανόντος τοῦ πατρός ἐπέρχεται τὸ τέλος τῆς πατρικῆς ἔξουσίας ἢ μεταβιβάζεται αὕτη εἰς τὴν μητέρα;

29. Υπάρχουσι καὶ ἔτεροι λόγοι ἐπιφέροντες τὸ τέλος τῆς πατρικῆς ἔξουσίας, οἷον ἡ ἐνηλικότης, ὁ γάμος, ἡ χωριστὴ ἀπὸ τῶν γονέων οἰκησις;

30. Ἡ ἀγαμος διατελεῖ ἀδιαφόρως τῆς ἡλικίας αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τοῦ πατρός, τούτου δὲ ἀποθανόντος ὑπὸ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τίνος;

31. Δύναται ὁ πατὴρ διὰ πράξεως ἐν ζωῇ νὰ ἀποκηρύξῃ τὸ τέκνον του; ἢ τοιαύτη πρᾶξις περιβάλλεται διὰ τύπου τινός, ὑπὸ τίνας προϋποθέσεις ἐπιτρέπεται καὶ τίνα ἀποτελέσματα ἔχει;

32. Ὑπὸ τίνας προϋποθέσεις ἐπιτρέπεται ἡ υἱοθεσία, πῶς τελεῖται καὶ τίνα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς;

33. Ἀπαντᾷ ἡ ὑπὸ δύο ἢ πλειστέρων προσώπων συνομολόγησις σχέσεως ἀδελφῶν (ἀδελφοποιία), τίς δ τύπος τῆς συστάσεως καὶ τίνα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς;

Γ'. Ἐπιτροπεία.

34. Ο πατήρ μόνον διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ δύναται νὰ διορίσῃ ἐπίτροπον τῶν ἑαυτοῦ τέκνων, ἢ δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ διὰ πράξεως ἐν ζωῇ;

35. Μὴ δρίσαντος τοῦ πατρὸς ἐπίτροπον τίνες καὶ κατὰ τίνα σειρὰν καλοῦνται εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τῶν ἀνηλίκων;

36. Ή μήτηρ γενομένη ἐπίτροπος τῶν ἑαυτῆς τέκνων καὶ ἐρχομένη εἰς νέον γάμον διατηρεῖ τὴν ἐπιτροπείαν; ἐὰν δὲ διατηρῇ αὐτήν, δέ νέος σύζυγος καθίσταται συνεπίτροπος;

37. Δύναται δὲ ἐπίτροπος νὰ ἐπιχειρῇ μόνος ἀπάσας τὰς εἰς τὸν ἀνήλικον ἀφορώσας δικαιοπραξίας ἢ ὑπάρχουσι τινές, δι' ἃς δεῖται τῆς ἀδείας συγγενικοῦ συμβουλίου ἢ ἀρχῆς τινος, καὶ τίνες εἶναι αὗται;

38. Εἴθισται καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν ἢ σύγκλησις συγγενικοῦ συμβουλίου, ὑπὸ τίνος συγκαλεῖται καὶ ἐκ τίνων ἀποτελεῖται;

39. Πλὴν τῆς ἐπιτροπείας εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἡ κηδεμονία; τίνες ὑποθάλλονται ὑπὸ ταύτην καὶ τίνα τὰ καθήκοντα τοῦ κηδεμόνος ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τοῦ ἐπιτρόπου;

Ζ'. Ἐκ διαθήκης διαδοχή.

40. Κατὰ τίνα τρόπον εἴθισται νὰ καταρτίζωνται αἱ διαθῆκαι;

41. Δύνανται οἱ γονεῖς διὰ τῆς διαθήκης αὐτῶν νὰ καταλείψωσιν φτινι βούλονται τὴν ἑαυτῶν περιουσίαν, ἢ ὑποχρεοῦνται νὰ διαθέσωσι μέρος αὐτῆς καὶ πόσον ὑπὲρ τῶν ἰδίων κατιόντων ἢ, τοιούτων μὴν ὑπαρχόντων, ὑπὲρ τῶν ἀνιέντων ἢ ἄλλων τινῶν;

42. Εἴθισται οἱ γονεῖς καὶ ἄλλως ἢ διὰ διαθήκης νὰ κανονίζωσι τὴν μεταξὺ τῶν ἑαυτῶν κατιόντων διανομὴν τῆς κληρονομίας;

Η'. Ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχή.

43. Ἐπὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς κληρονομοῦσι τὰ τέκνα ἐξ ίσου καὶ ἀνευ διαφορᾶς γένους καὶ ἡλικίας ἢ α') μήπως τὰ ἄρρενα λαμβάνουσι μείζονα μερίδα τῶν θηλέων ἢ τὸν ἀπαλινότερον; β') μήπως οἱ πρεσβύτεροι λαμβάνουσι μείζονα μερίδα τῶν νεωτέρων ἢ τὸν ἀπαλινότερον; γ') μήπως κληρονομοῦσι μόνον οἱ υἱοί, ὑποχρεούμενοι δημως νὰ προικίσωσι τὰς ἀδελφάς;

44. Τὰ τέκνα εἴτε ἄρρενα εἶναι εἴτε θήλεα δικαιοῦνται νὰ κληρονομήσωσιν ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς, ἢ μήπως τὰ μὲν ἄρρενα τὸν πατέρα, τὰ δὲ θήλεα τὴν μητέρα;

45. Εἴθισται ἡ πατρικὴ οἰκία νὰ περιέρχηται εἰς ὥρισμένον τέκνον, εἰον εἰς τὸν πρεσβύτερον ἢ εἰς τὸν νεώτερον υἱόν, ἢ νὰ διδηται ὡς προϊξεῖ εἰς τὴν πρεσβύτεραν ἢ εἰς τὴν νεωτέραν θυγατέρα;

46. Ή προικισθεῖσα δύναται συνεισφέρουσα τὴν ἑαυτῆς προΐκα νὰ συγκληρονο-

μήση μετά τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ἢ μήπως ὑποχρεοῦται νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὴν προῖκα, ἦν ἔλαβεν.

47. Ἐν τῇ διανομῇ τῆς κληρονομίας συνυπολογίζεται πᾶν διαίρετον ὅσον διαίρεται τὸ πατρός παρ' αὐτοῦ δι' ἐνέργειαν ίδίας ἐπιχειρήσεως ἢ διά τινα τῶν ἀνωτέρων ὅπερι μὲν 27 ἀναφερομένων λόγων;

48. Μή ὑπαρχόντων τέκνων καλοῦνται εἰς τὴν κληρονομίαν οἱ ἀνιόντες καὶ οἱ ἀδελφοὶ συγχρόνως, ἢ μόνον οἱ ἀνιόντες, τοιούτων δὲ μὴ ὑπαρχόντων οἱ ἀδελφοὶ;

49. Ἐκ τῶν ἀνιόντων καλοῦνται εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ οἱ πρὸς μητρὸς ἢ μόνον οἱ πρὸς πατρός;

50. Μή ὑπαρχόντων ἀνιόντων καὶ ἀδελφῶν καλοῦνται οἱ λοιποὶ ἐγγύτεροι συγγενεῖς εἰς τὴν κληρονομίαν, ἐφόσον ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, ἢ μήπως τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῶν συγγενῶν περιορίζεται μέχρις ὡρισμένου βαθμοῦ, πέραν τοῦ ὅποιου δὲν δικαιοῦνται νὰ κληρονομήσωσι;

51. Μή ὑπαρχόντων συγγενῶν εἰς τίνα περιέρχεται ἢ περιουσίᾳ τοῦ ἀποθανόντος;

52. Δικαιοῦνται δὲ πειζών σύζυγος νὰ συμμετάσχῃ καὶ ἐν τίνι μέτρῳ εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀποθανόντος;

53. Τὸ ἀνωτέρω ἐν ἀριθμῷ 52 δικαίωμα προσήκει καὶ τῇ χήρᾳ, καίπερ μὴ οὕσῃ ἀπόρῳ καὶ ἀπροίκῳ;

54. Ἡ εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀποθανόντος συμμετοχὴ τοῦ ἐπιζῶντος συζύγου ἔξαρταται ἐκ τῆς ὑπάρξεως τέκνων ἢ οὐ;

55. Ἐν ᾧ περιπτώσει δὲ πειζών σύζυγος συμμετέχει τῆς κληρονομίας τοῦ ἀποθανόντος διατηρεῖ τὸ ἐκ ταύτης κτηθὲν μόνον ἐφόσον παραμένει ἐν τῇ χηρείᾳ;

56. Ἀποθανόντος τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, ἀποθανόντος δὲ διτερον καὶ τοῦ τέκνου αὐτῶν πρὸ τῆς συμπληρώσεως ὡρισμένης ἥλικίας (καὶ τίνος;) ἢ ἐκ τοῦ ἀποθανόντος γονέως περιελθοῦσα τῷ τέκνῳ περιουσίᾳ περιέρχεται εἰς τὸν ἐπιζῶντα γονέα ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθανόντος, ἢ μήπως ἐφαρμόζεται ἄλλο τι εἰδος διαδοχῆς;

Θ'. Κληρονομικαὶ συμβάσεις.

57. Ἀπαντᾷ συμφωνία μεταξὺ τῶν συζύγων, καθ' ἓν μὴ ὑπαρχόντων τέκνων δὲ πειζῶν ἀνὴρ θέλει κληρονομήσει τὴν προαποδιώσουσαν γυναῖκα καὶ ἢ ἐπιζῶσα γυνὴ θέλει κληρονομήσει τὸν προαποδιώσοντα ἄνδρα; Δύναται τοιαύτη συμφωνία νὰ γίνῃ καὶ μετὰ τὴν σύναψιν τοῦ γάμου;

Ι'. Κυριότης.

58. Ο καλῇ τῇ πίστει ἀγοράσας πρᾶγμά τι παρὰ τοῦ μὴ χυρίου, ἢ τοι δὲ ἀγνοῶν τοι πρᾶγμα δὲν ἀνήκε τῷ πωλητῇ, καὶ παραλαβὼν αὐτὸν καθίσταται ἀμέσως

κύριος, τοῦ τέως κυρίου μὴ δυναμένου νὰ διεκδικήσῃ παρ' αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ μόνον κατὰ τοῦ πωλητοῦ δυναμένου νὰ στραφῇ;

59. Προκειμένου περὶ δικαιοπραξίας, ἀντικείμενον ἔχούσης τὴν μεταβίβασιν κυριότητος καὶ καταρτιζομένης ὑπὸ τῶν μερῶν ἐγγράφως, θεωρεῖται ἡ κυριότης μεταβίβασθεῖσα ἥμα τῇ καταρτίσει τοῦ ἐγγράφου;

60. Εἴθισται ἐπὶ πωλήσεως ἀκινήτου ὀρισμένα πρόσωπα νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα ὅπως προτιμηθῶσιν ώς ἀγορασταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ αὐτῷ τιμήματι καὶ τίνα τὰ πρόσωπα ταῦτα;

61. Τὰ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐν ἀριθμῷ 60 εἰς προτίμησιν δικαιούμενα πρόσωπα κατὰ τίνα τρόπον λαμβάνουσι γνῶσιν τῆς ἐπικειμένης πωλήσεως, ἵνα ἐνασκήσωσι τὸ δικαίωμα αὐτῶν; ἐντὸς πόσου χρόνου δύνανται νὰ ἐνασκήσωσιν αὐτὸν καὶ τί συμβαίνει ἐὰν μὴ γνωστοποιηθείσης αὐτοῖς τῆς ἐπικειμένης πωλήσεως δὲν ἡδυνάθησαν νὰ ἐνασκήσωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο;

62. Δύναται νὰ κτηθῇ κυριότης διὰ χρησικτησίας καὶ πόσος χρόνος ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο;

63. Κατὰ τίνα τρόπον συντελεῖται ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ἀγροτικῶν ἀκινήτων καὶ πῶς κανονίζεται ἡ μεταξὺ γαιοκτημόνων καὶ καλλιεργητῶν σχέσις;

IA'. Ἐμπράγματος ἀσφάλεια.

64. Τίνα τὰ δικαιώμανα τοῦ δι' ἐμπραγμάτου ἀσφαλείας ἐξησφαλισμένου πιστωτοῦ, ἐὰν οὗτος δὲν ἴκανοποιηθῇ ὑπὸ τοῦ δφειλέτου, καὶ δὴ α') δικαιοῦται νὰ προσῇ εἰς πώλησιν τοῦ ἀντικειμένου κρατῶν ἐκ τοῦ τιμήματος τὰ δφειλόμενα αὐτῷ καὶ ἐπιστρέψων τὸ ὑπόλοιπον τῷ δφειλέτῃ, ἢ β') καθίσταται κύριος δλοκλήρου τοῦ ἀντικειμένου ἀδιαφόρως τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἢ γ') δικαιοῦται νὰ ἐπιληφθῇ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ ἀντικειμένου ἢ αὐτὸς νὰ ποιῇται χρῆσιν αὐτοῦ, μέχρις οὗ ἴκανοποιηθῇ δὲν τοῦ δφειλέτου, ἀδιαφόρως ἂν τὰ εἰσοδήματα ἢ ἡ ἀξία τῆς χρήσεως ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸν δφειλόμενον τόκον;

65. Εἴθισται ἐπὶ ἐνεχύρου νὰ συμφωνήται δτι ὁ πιστωτὴς ἀντὶ τόκων θὰ ποιῇται χρῆσιν τοῦ πράγματος; ἀπαντᾷ τοιαύτη συμφωνία καὶ ἐπὶ ἀκινήτων;

IB'. Συμβάσεις.

66. Τὸ πάρχουσι συμβάσεις, αἵτινες διὰ νὰ εἶναι ὑποχρεωτικαὶ πρέπει νὰ καταρτίζωνται ἐγγράφως ἢ πρὸ μαρτύρων, καὶ τίνες εἶναι αὗται;

67. Πῶς ἀποδεικνύεται ἡ προφορικῶς καταρτισθεῖσα σύμβασις;

68. Ἐπὶ συμβάσεως ἐγγράφως καταρτιζομένης ἀπαιτεῖται ἡ πρόσληψις μαρτύρων ἢ ἡ σύμπραξις ἀρχῆς τινος;

69. Διὰ νὰ εἶναι ἴσχυρὰ ἢ ἐγγράφως καταρτιζομένη σύμβασις ἀπαιτεῖται νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν τῶν συμβαλλομένων, διότε τί συμβαίνει ἐὰν ὁ ἔτερος ἢ καὶ ἀμφότεροι εἶναι ἀγράμματοι;

ΙΓ'. Συμβατικὴ ποινὴ καὶ ἀρραβών.

70. Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐν συμβάσει ὑπεσχημένων εἴθισται νὰ συνομοιογῇται χρηματικὴ ποινὴ κατὰ τοῦ ἀθετοῦντος καὶ ποῖον τὸ μέτρον αὐτῆς;

71. Εἴθισται κατὰ τὴν κατάρτισιν συμβάσεων (καὶ τίνων;) νὰ δίδηται ἀρραβών; διοθέντος δὲ ἀρραβώνος δικαιοῦται ἐκάτερος τῶν συμβαλλομένων νὰ ἀποστῇ τῆς συμβάσεως, διότε ἐὰν μὲν ὁ δοὺς ἀφίσταται ἀποβάλλει τὸ δοθέν, ἐὰν δὲ ὁ λαβὼν ἀποδίδει αὐτὸ διπλοῦν;

ΙΔ'. Ἐγγύησις.

72. Ἐπὶ ἐγγυήσεως δικαιοῦται ὁ πιστωτὴς νὰ στραφῇ κατ' ἐκλογὴν κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ ἢ κατὰ τοῦ δφειλέτου, ἢ ὑποχρεοῦται γὰ στραφῇ πρῶτον κατ' αὐτοῦ καὶ ἐὰν δὲν ἵκανοποιηθῇ τότε νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ;

73. Ἐὰν πλείονες ἐγένοντο ἐγγυηταὶ δύναται ὁ πιστωτὴς νὰ ζητήσῃ παρ' οἷου-δῆποτε ἔξ αὐτῶν δλόκληρον τὸ δφειλόμενον;

ΙΕ'. Παραγραφή.

74. Εἴθισται νὰ ὑπόκεινται αἱ ἀξιώσεις εἰς παραγραφὴν καὶ τίς ὁ συνήθης αὐτῆς χρόνος;

SUR LE MODULE DES FONCTIONS ANALYTIQUES MULTIFORMES¹

PAR M. GEORGES RÉMOUNDOS

On sait le théorème classique de CAUCHY sur le module d'une fonction $f(z)$ holomorphe dans un domaine fini D limité par un contour C . L'énoncé de théorème de Cauchy est le suivant:

«Si nous désignons par M le maximum du module de $f(z)$ sur le contour C , le $|f(z)|$ ne saurait dépasser le nombre M à l'intérieur du domaine D ».

Ce théorème peut-il s'étendre aux fonctions algébroïdes dans un domaine fini D ? Voici le problème que nous nous posons:

¹ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ.— Περὶ τῶν μέτρων τῶν πλειστοτίμων συναρτήσεων.